

En passant

ESTHER KREUKNIET

EN PASSANT

the house of books

Alles in dit boek is fictie, verzonnen en geënceneerd.

Copyright © 2014 Esther Kreukniet

Copyright © 2014 The House of Books, Amsterdam

Omslagontwerp

Janine Jansen

Omslagfoto

© Arcangel Images

Foto auteur

Cindy Prins

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4539 1

ISBN 978 90 443 4540 7 (e-book)

NUR 305

www.estherkreukniet.nl

www.thehouseofbooks.com

www.dutch-media.nl

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

The House of Books is een imprint van Dutch Media Books bv

Voor mijn familie die me onvoorwaardelijk steunt.

Dit boek is opgedragen aan degene die hunkert.

Lucas 23:34:

‘Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.’

Theresa

Grote, ronde, zoete regendruppels vielen naar beneden en spatten uiteen op de blote huid van de dames in zomerjurken. We waren uitgenodigd op het CHIO in Kralingen, voor de lunch op zondag. Ik had weinig oog voor de internationale wedstrijd op het allerhoogste niveau binnen de paardensport, ik wilde de deal rond krijgen. Maanden had ik hiernaar toegeleefd, jarenlang had ik mezelf hierop voorbereid. Onder geen voorwaarde zou ik toegeven. Ik hield zijn blik vast, hij glimlachte schuchter. Ik hief mijn champagneglas. Dit was het moment. Zijn leven zou hierna voorgoed veranderen. Het gekir van de aanwezige vrouwen zwol aan, een enkeling vluchtte naar binnen. In de verte rommelde het in de lucht. Het zou gaan regenen en onweren, dat was voorspeld. Maar nu nog niet, eerst moest onze overeenkomst uitgesproken en beklonken worden. Geconcentreerd keek ik naar hem, hij dacht na. Alsof hij zijn leven nog een keer doornam voordat hij deze allesbepalende beslissing zou nemen.

Lennart Huijbers, de gevierde vrijgezel, telg van een oud ondernemersgeslacht uit Kralingen, had zijn leven nog voor

zich. Hij was in dienst van het bedrijf van zijn vader en zou het weldra overnemen. Zijn natuurlijk elan en zijn ondernemingsgeest zouden het gerenommeerde accountants- en belastingadvieskantoor Huijbers met internationale betrekkingen nog veel groter maken. Geld was niet zijn drijfveer; Lennart wilde de beste zijn in alles wat hij deed. Tennis, golf, zeilen of skiën: hij wilde winnen. Dat was zijn aangeboren winnaarsmentaliteit, waar zijn familie dacht recht op te hebben. Ik kende zijn moeder goed vanuit mijn middelbare-schooltijd. Vriendinnen werd je niet snel in Kralingen; je geëdoogde elkaar en mengde je vooral niet in elkaars zaken zoals mijn dochter Michelle tegenwoordig deed met haar vriendinnen. Destijds hielp je elkaar verder om beider positie te versterken, daar was niets vriendschappelijks aan. Marianne Huijbers begreep me toen ik met mijn voorstel kwam om Michelle aan haar succesvolle en knappe zoon Lennart te koppelen. Michelle was een prachtig meisje, negentien jaar, studeerde kunstgeschiedenis, had een voortreffelijke internationale opleiding genoten tijdens mijn echtgenoots carrière in het buitenland, en was opgeleid voor een draagkrachtig leven. Mede door onze verstandelijk gehandicapte zoon Wouter was ze zorgzaam en lief, en kende ze op vroege leeftijd al de beperkingen van het leven. Ons gezin was op elkaar aangewezen tijdens de internationale carrière van mijn echtgenoot voor AkzoNobel en omdat we om de paar jaar naar een nieuwe bestemming verhuisden, was onze band onvoorwaardelijk. Marianne had mijn idee met interesse aangehoord tijdens een high tea in haar oud-Engelse tuin en keek me peinzend aan.

‘Vertel me eens, Theresa, wat zou het voornaamste argument zijn om mijn Lennart te overtuigen dat jouw Michelle een goede partij voor hem is?’

Ik liet expres een stilte vallen om de impact op het antwoord van haar impertinente vraag te vergroten en haar te laten weifelen aan haar eigen indiscretie. Ik glimlachte vreugdeloos en legde mijn handen samengevouwen op het gietijzeren tafeltje en keek voor me uit. Mijn dochter was een meisje met elegantie en jeugdig enthousiasme, beeldschoon met haar atletische figuur, donkerblonde lange haren en felblauwe ogen. 's Zomers had Michelle iets weg van een Française met haar gebronsde huid, fijne gelaatstrekken en haar zelfverzekerde maniertjes. Daar waren de hoog oplaaierende ruzies altijd overgegaan als mijn voormalige echtgenoot te veel whisky had gedronken. Hij geloofde niet dat Michelle van hem was. Ik had de klappen opgevangen, zowel mentaal als fysiek. Ik wilde mijn gezin bij elkaar houden, *ten koste van alles*. Na drie miskramen en de geboorte van onze verstandelijk gehandicapte zoon Wouter had ik voor een alternatief gekozen. Scheiden deed je niet in mijn kringen. Ik wilde dolgraag een gezin. Alleen Frederik kon daar niet voor zorgen vanwege zijn secundaire subfertiliteit, een vorm van mannelijke onvruchtbaarheid, waardoor de kwaliteit van de zaadcellen te laag was om kinderen te produceren. Een uitgebreid onderzoek had het uitgewezen – hij dronk niet voor niets zoveel. Bij hoge uitzondering zou ik nog zwanger kunnen raken, vertelde een deskundige arts ons in Chicago. Ik incasseerde, zweeg en smeedde mijn plan – binnen een jaar raakte ik in verwachting. Ik zwoer dat het kind van hem was en lang berustte hij in de wetenschap dat we een gelukkig gezin vormden. Totdat Michelle steeds ouder werd en zich ontpopte tot een vrolijk, zelfstandig meisje dat in niets op haar vader leek. Zijn alcoholgebruik wakkerde zijn boosheid aan en toen hij dreigde met een DNA-test op Michelles veertiende verjaardag, trof ik mijn maatregelen. Frederik zwoer dat hij mijn leven tot een hel zou maken als ik ervan-

door zou gaan dus hij liet me geen alternatief. Het was hij of ik. Hij of ons gezin waar hij amper deel van uit maakte vanwege zijn norsheid en mentale afwezigheid. Waar hij de veiligheid en vreugde verstoorde en mij geestelijk en fysiek mishandelde. Hij bood me geen keuze. Na zijn overlijden verhuisden we terug naar Kralingen. Met zijn opgebouwde pensioen konden we goed rondkomen en ik verlangde naar meer. Genieten van een zorgeloos leven op niveau, dat verdienden we na alle jaren onderdrukking. Na Frederiks overlijden plaatste ik onze verstandelijk gehandicapte zoon Wouter in een uitstekende zorgboerderij in de buurt van Tilburg. Ik hoefde niet langer te boeten voor mijn daden, ik hoefde niet meer dagelijks beschimpt en vernederd te worden en mijn dochter te beschermen, het was voorbij. We konden er nog iets van maken, ons leven kon opnieuw beginnen.

Ik roerde in mijn Earl Grey en keek Marianne vorsend aan. Het was een lome zomermiddag en het enige geluid was het aangename ritselen van de wind door de bladeren. Ik doorbrak de stilte en keek haar doordringend aan.

‘Michelle is nog maagd, Marianne,’ zei ik en sloeg mijn ogen neer.

Het gerommel in de lucht kwam dichterbij. Iedereen op het Concours Hippique International Officiel in Kralingen hield het onheilspellende wolkendek met een schuin oog in de gaten. Er hing een opgewonden sfeer tussen de mooie vrouwen en succesvolle mannen in het hippische decor van het Stroodorp. Er werd champagne gedronken, uitbundig gelachen en op micro niveau aan de versteviging van de sociale positie gewerkt. Ons kent ons. Ieder jaar werd hier een week lang geflirt en genetwerkt waarbij het programma voor de paardensport op een tweede plaats stond. Met name de zon-

dag was belangrijk vanwege de grand prix internationaal springen en iedereen die er toe deed, trof elkaar voor een exquisite lunch in het vipgedeelte. Zijdelings werd tussen het gekeuvel door de tribune voor vips en eregasten waarop prinses Máxima en prins Willem-Alexander met hun dochtertjes hadden plaatsgenomen, goed in de gaten gehouden.

Plotseling volgde een zware dreun, mensen gilden, stoelen vielen om en dames trippelden ongemakkelijk op hun hoge pumps onder de parasols door naar de grote tent. Michelle stond afwachtend naast Lennart; ze zag er beeldschoon uit in haar mouwloze beige chifon jurkje. Haar felblauwe ogen keken me hoopvol aan. Ze was puberaal verliefd op hem, zoals vele vrouwen die om hem heen zwierven. Maar mijn dochter was anders, dat zag hij ook. Intelligent, welbespraakt, zinnelijk en – heel belangrijk voor een man van dit kaliber – ze plaatste hem op een voetstuk.

Mijn blik hield de zijne nog steeds gevangen. Ik hief mijn kin nog een stukje omhoog; de beslissing moest nu vallen. Zijn moeder, de enige vrouw naar wie hij luisterde, had hem een paar weken geleden bij zich geroepen en hem op subtiële wijze uitgelegd dat ze de juiste partij voor hem had gevonden. Hij had het honend weggelachen, maar ze legde uit dat het tijd werd voor Lennart om een gezin te stichten, voor het voortbestaan van hun geslacht en het bedrijf. En dat ze geen vrouw wenste uit andere kringen. Ze had benadrukt dat Michelle een uitstekende partij was. Een mooi en intelligent meisje met de potentie de ideale echtgenote te worden, onder haar begeleiding. Ze vertrouwde haar zoon toe dat Michelle al eens tegen haar moeder verzucht had dat Lennart Huijbers de meest begeerde vrijgezel van Kralingen was. Daarop had Lennart geglimlacht; het streelde zijn ego. Hij vond haar mooi, natuurlijk, maar ze was nog zo jong. Daarop had zijn

moeder de laatste troef uitgespeeld en hem verteld dat ze nog maagd was. Zijn interesse was gewekt. Hij stelde voor om kennis te maken en nodigde ons uit op de zondagse lunch van het CHIO.

Loodgrijze wolken joegen voorbij; de opkomende wind rukte aan de markiezen. Vanuit mijn ooghoeken zag ik de elektriciteit door de lucht schieten, maar ik hield mijn blik gericht op Lennart. Hij was nog steeds in gedachten verzonken. Heel langzaam zag ik een glimlach om zijn lippen verschijnen. Ik durfde bijna geen adem te halen. Het gerommel in de lucht hing dreigend boven ons hoofd; wij waren de laatsten die nog buiten waren. Langzaam hief Lennart zijn glas en strekte zijn arm uit; onze glazen raakten elkaar ternauwernood.

‘U heeft een prachtige dochter, mevrouw Van Kempenaarde, ik ben blij dat u deze stap heeft ondernomen om nader kennis te maken.’ Ik knikte kort, hij glimlachte geruststellend.

‘Ik had niet kunnen bedenken dat Michelle zo beeldschoon en onderhoudend zou zijn tijdens onze eerste kennismaking. Ik zou haar dan ook graag beter leren kennen, mevrouw Van Kempenaarde, uiteraard met uw toestemming.’ Ik knikte weer en glimlachte nu ook. Zijn mondhoeken krulden omhoog en hij lachte beminnelijk.

‘Laten we proosten op een voortreffelijke toekomst, voor beide partijen.’ Hij keek Michelle aan, hief het glas en nam een teug van zijn champagne. Ik volgde zijn voorbeeld en nipte. Ik opende mijn mond om hem welkom te heten in onze familie, maar op dat moment sloeg de bliksem in met een enorme klap. De overgebleven gasten op het terrein gilden en ik zag Lennart grinniken. Hij greep Michelle, die hem gebio-logeerd aankeek, bij de hand en rende met haar weg. Hij wierp nog snel een blik over zijn schouder en knikte beleefd

naar me. De zaak was beklonken. Ik zag ze schuilen onder de tent en Lennart fluisterde iets in Michelles oor. Ik zag haar verlegen lachen. Hij hield nog steeds haar hand vast. Ze keek naar hem op met haar felblauwe ogen. Opnieuw liet een enorme klap de grond trillen; de regen kwam nu onder de parasols door. Ik was de enige die daar nog stond, verstijfd. Lennart draaide een kwartslag en zoende teder Michelles lippen; hij wist duidelijk wat hij deed. In mijn gedachten ontvouwde ons nieuwe leven zich. Ik zakte uitgeput op een stoel neer, zocht mijn tas, die kletsnat was. Het onweer dreef over en ik hoorde het nu in de verte donderen. De regen stroomde loodrecht naar beneden op mijn gezicht. Grote, ronde, zoete regendruppels. Plotseling moest ik onbedaarlijk lachen. Het was gelukt.

1. Verbinding

Het is bijzonder om iemand toe te laten, iemand in zijn ogen te durven kijken. Het is de basis voor een vriendschap. Omarm daarom de mensen die op je pad komen. Dat besef ik nu ik in het ziekenhuis lig. In coma. Ik hoor en zie dingen niet helder, ik probeer me te concentreren, maar dan vervaagt het beeld of de klank weer. Ik lig op mijn buik met mijn hoofd naar beneden en kan me niet bewegen. Ik kan geen kant op, ben gevangen in mijn eigen lichaam. Vreemd genoeg maak ik me geen zorgen; ik heb eindelijk tijd voor reflectie. Mijn hele leven trekt aan me voorbij, volstrekt niet chronologisch. Soms tikt heel even de stilte in mijn hoofd, als waarschuwing voor wat komen gaat. Er is geen afleiding. Alles is wit om me heen, alsof ik aan een leeg bureau zit in een isoleercel. Wit, wit, wit. Ik laat de herinneringen komen, ik geef me over, verzetten heeft geen zin meer. Ik heb opgevangen dat mijn lichaam verlamd is door een incomplete dwarslaesie. Ik geef eraan toe, ik ben al lang genoeg doorgegaan zonder te stoppen. Ik heb een droom nagejaagd, een carrière, een sociaal interessant leven en de zogenaamde liefde. Eindelijk ervaar ik iets waar ik eigenlijk naar op zoek was: rust.

Het heeft geen zin me te verzetten. Ik ben alleen met mijn gedachten; ze buitelen over elkaar heen door mijn hoofd. De laatste jaren ben ik de echt belangrijke dingen voorbijgerend. Intuïtie en vertrouwen opzijgeschoven, waarschuwingen genegeerd. Totdat ik abrupt moest stoppen. Het auto-ongeluk werd me bijna fataal. Ik ben nu beland in een constante staat tussen dromen en waken. Het is aan mij erachter te komen wat werkelijk belangrijk is in het leven, wie ik was en wie ik geworden ben. Wat mijn dromen waren en wat ervan terecht is gekomen. Mijn ware identiteit is verdwenen onder de vele lagen die in de loop der jaren zijn aangebracht. Ik heb mijn waarden laten varen en steeds voor de weg van de minste weerstand gekozen. Ik wil dolgraag de spil van het gezin zijn, de vrouw op het voetstuk van haar man, de onmisbare link in mijn bedrijf en de gewaardeerde vriendin binnen mijn vriendenclub. Maar dat kost heel veel energie. Stiekem vind ik deze modus wel even lekker zo, alsof ik op vakantie ben en heerlijk dobber in de zee. Mijn kinderen redden zich wel, mijn man ook. De dokters zeggen dat het goed komt, dat we geduld moeten hebben. Ook al kan ik mijn lichaam niet voelen, toch voel ik de vermoeidheid naar mijn benen trekken. Ik heb een kans gekregen om mezelf te repareren voordat het te laat is. Na twintig jaar word ik gedwongen na te denken waar ik in godsnaam mee bezig was.

Fragmenten van herinneringen spelen door mijn hoofd. Ik zie mezelf haastig het alarmsysteem inschakelen en de deur van de galerie afsluiten. Het was donker en ik knoopte mijn regenjas vast. Snel liep ik richting mijn auto, mijn tas stevig aan mijn arm geklemd. Mijn voetstappen weerkaatsten in de holte van de straat, het was donker. Het was tien over zeven 's avonds en mijn auto stond geparkeerd op de Vierhaven-

straat in Rotterdam. Een figuur met een bomberjack en een capuchon diep over zijn ogen heen getrokken liep wankelend op me af. Ik huiverde en hield mijn sleutels stevig in mijn hand. Ik zag mijn auto al staan. Nog vijf meter. In die seconde dat ik twijfelde, had ik direct moeten reageren. Om moeten draaien, de straat over steken of hard gaan zingen. Maar nee, ik luisterde niet naar mijn intuïtie en liep door. De donkere gestalte liep me tegemoet, met een afgewend hoofd, stoned of dronken. Hij liep me voorbij en ik haalde opgelucht adem. Plotseling hield hij stil en draaide zich razendsnel om. Ik realiseerde me dat hij veel te snel achter me stond en ik voelde hoe hij mijn tas greep. De adrenaline spoot door mijn lichaam en ik wilde weggrennen, maar ik werd bruusk aan mijn arm naar achteren getrokken. Mijn onderarm werd hardhandig omhooggerukt; ik zakte als vanzelf door mijn knieën en mijn schoen vloog uit. Snel trok de overvaller me omhoog en ik voelde iets hards in mijn onderrug. Ik probeerde me om te draaien, maar hij trok zo hard van achteren aan een pluk haar dat ik dacht dat een stuk huid afscheurde. Mijn hart raasde, ik was verstijfd van angst. Ik weet nog dat ik gilde. Hij haalde uit en het harde ding sloeg krachtig tegen mijn slaap. Een pistool?

‘Bek dicht, kutwif. Lopen.’ Ik jammerde. Trillend zette ik een paar stappen, tot de overvaller een ruk aan mijn arm gaf en ik recht voor een bestelbusje stond.

‘Wat WIL je?’ Ik schreeuwde, in paniek. De straat was verlaten. Het figuur opende met een afstandsbediening de deur van de bestelbus. Klik klik, een bekend geluid.

‘Hou je bek,’ gromde hij en duwde me hardhandig naar voren. ‘Instappen. En flik niks, ik schiet je kop eraf.’ Hij duwde me met mijn hoofd naar beneden de bus in en ik viel voorover op mijn handen. Razendsnel hurkte hij naast me en

bond mijn enkels met een tiewrap vast. Het pistool lag even naast hem, maar hij raapte het op, gaf me nog een duw en ik viel plat op mijn buik. Meteen ging hij op mijn rug zitten, trok mijn armen naar achteren en bond ze vast. Ik schreeuwde, maar hij greep weer een pluk haar en trok mijn hoofd naar achteren. Met zijn hand draaide hij mijn hoofd opzij en in één snelle beweging plakte hij met ducttape mijn mond dicht. Ik had nog steeds zijn gezicht niet gezien. Ik trilde zo hevig dat mijn tanden klapperden. Mijn huid zwol op door de druk op mijn nek en ik wilde overgeven. Ik voelde dat er iets scherp in mijn bovenbeen werd gestoken. Ik gilde binnensmonds, probeerde mijn belager te schoppen. Dat lukte niet. Ik probeerde tevergeefs zijn ogen te zien. Ik zag hem het scherpe voorwerp uit mijn been trekken. Een injectienaald. Een warme gloed verspreidde zich door mijn bovenbeen en benam me de adem. Ik was weg.

2. Klap

Ik kwam net bij Jacob vandaan. Natuurlijk waren we de tijd vergeten, dat gebeurt verdomme altijd als we samen zijn. Ik nam de afslag bij Brielle en bedacht net op tijd dat ik binnendoor sneller in Oostvoorne zou zijn. Zijn lippen brandden nog op de mijne; ik voelde zijn ruige baard prikken op mijn kin. Gratis peeling, grinnikte ik vaak als hij weer eens zijn baard had laten staan. En dat deed hij regelmatig, als hij op vakantie was of een lang weekend vrij was en in zijn stacaravan aan het Brielse Meer zat. Zijn grote gestalte deed me huiveren. Zijn brede armen, zijn hese lach, zijn stem: Jacob was in alle opzichten zo anders dan Lennart. Lennart was punctueel, keurig en controlerend; pas als alles afgevinkt was kon hij lachen of zijn liefde geven. Tot die tijd liep hij met een frons tussen zijn wenkbrauwen te ijsberen, te bedenken hoe het dan wel moest. Jacob niet. Hij dacht er niet aan; het leven lachte hem toe. Bij hem voelde ik me vrij; bij hem kwam een lach echt uit mijn onderbuik.

Jacob had een eenmanszaak als standbouwer en nam alleen klussen aan als hij er zin in had. Jacob liet zijn haar groeien, leefde in zijn camouflagebroek en nam om vijf uur een bier-

tje, terwijl Lennart alleen in het weekend een glaasje wijn dronk. Rood. En duur. Toch waren die twee dol op elkaar. Sinds de lagere school waren ze vrienden. Ze hielden elkaar in evenwicht. Lennart met zijn prestigieuze kantoor in het Scheepvaartkwartier Rotterdam, waar hij leiding gaf aan vijfenveertig man, terwijl Jacob alles alleen deed. Tegenpolen die op de juiste manier energie van elkaar kregen.

Mijn gedachten dwaalden terug naar Jacob en mijn lichaam werd warm. Ik herinner me niet precies wanneer het was begonnen, maar ik weet nog duidelijk *hoe* het was begonnen. Een hand op mijn onderrug, een fluistering in mijn oor, zijn blik die dwars door mijn ziel sneed. Herkenning tref je in iemands ogen. Het trof me als een mokerslag.

Het was zo gebeurd, eigenlijk voordat ik er erg in had. Ik reed over de smalle polderweg via Tinte naar Oostvoorne, over de Lodderlandsedijk. Rond dit tijdstip was het pikkedonker, de halfvolle maan verlichtte het asfalt slechts een beetje. De dorpskern van Tinte was gedeeltelijk afgesloten wegens de naderende festiviteiten en ik moest via Rockanje over de Strypsedijk. Verdomme. Het was al over halfelf, het regende zacht en de ruitenwissers maakten een monotoon geluid. Ik trapte het gaspedaal in, Lennart zat zich thuis natuurlijk te verbijten. Ik wilde hem snel een appje sturen, maar eerst één naar Jacob. Hoe heerlijk het was geweest, hoe fijn en hoe zalig. Dat ik hem nu al miste en niet kon wachten tot de volgende keer. Ik verzond het bericht en wiste het gelijk. Ik glimlachte. Het was niet alleen de seks, het was het gevoel dat iemand me troost bood, dat hij graag bij me wilde zijn, de tijd nam. Ik kreeg een bloes op mijn wangen, scheuten door mijn buik als ik aan hem dacht. Bij hem vond ik mezelf terug, nee, ik werd steeds meer mezelf.